

Tunnin sisältö

1. Kirjaston aineistorekisteristä hakeminen
2. Makupalat + Linkkikirjasto + Tiedon lähde
3. Lehdet ja artikkelit tiedonlähteenä
4. Lyhyesti hakukoneista
5. Miten tunnistaa luotettavan tiedonlähteen?
6. Hyötylinkkejä

Tiedonlähteitä kirjaston aineistorekisteristä

- ✦ Ennen kirjaston aineistorekisterin selaamista kannattaa tutustua VESAan ja YKL:ään

VESA & YKL

 <http://vesa.lib.helsinki.fi/>

 VESAsta löydät **oikeat asiasanat** eli ne sanat, joilla kirjastot ovat kuvailleet eli asiasanoittaneet aineistorekisteriin viedyt kirjat

 Kannattaa tarkistaa

- käytetäänkö asiasanaa **monikossa vai yksikössä**, esim. koira vai koirat? – matkapuhelin vai matkapuhelimet?
- **oikea termi**, esim. nettikauppa vai verkkokauppa?
- **rinnakkaistermit**, joita kannattaa kokeilla hakiessa esim. historia – menneisyys tai suppeampia ja tarkempia termejä (aatehistoria, kulttuurihistoria jne...)

 <http://ykl.kirjastot.fi/>

 YKL:stä näkee, **missä luokassa**, eli fyysisesti **missä hyllyssä**, jonkun aihepiirin teokset ovat

 YKL on hyödyllinen esim. silloin jos haluaisi selailla jonkun tietyn aiheen kirjallisuutta, muttei etsi mitään tiettyä teosta.

Hakutehtävä

✦ Kuvitellaan, että pitäisi tutustua uuteen EU-maahan Turkkiin ja löytää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- ✦ Minkälaista ruokaa Turkissa syödään?
- ✦ Minkälaista elämä Turkissa on?
- ✦ Miten ihmisiä kohdellaan, oikeudet?
- ✦ Minkälaista on Turkkilainen musiikki?

Mitä asiasanoja löytyi?

- ✧ Minkälaista ruokaa Turkissa syödään? - ruokakulttuuri
- ✧ Minkälaista elämä Turkissa on? - elämäntapa
- ✧ Miten ihmisiä kohdellaan, oikeudet? - ihmisoikeudet
- ✧ Minkälaista on Turkkilainen musiikki? - musiikki

Kirjaston aineistorekisteri PORSSE

<http://porsse.porvoo.fi:8003/>

- ☀ Haetaan aineistoa käyttäen etsittyjä sanoja
- ☀ Laitetaan pudotusvalikosta Porssin Hakuun kaksi asiasanakenttää

Haku

Haetaan

ja tai ei

ja

Kirjaston aineistorekisteri PORSSE

- ☀ Kannattaa käyttää **Hakua** (selauksessa on vain yksi hakukenttä)
- ☀ Haun rajausmahdollisuudet:
 - ◆ voit kohdistaa haun pelkästään esim. kirjoihin
 - ◆ voit etsiä esim. **englanninkielistä kaunokirjallisuutta**
 - ◆ voit määritellä **minä vuosina julkaistua** materiaalia hakutuloksiin otetaan mukaan
 - ◆ voit **sulkea lastenaineiston pois** hausta
 - ◆ voit valita mistä Porssekirjastosta haetaan
- ☀ Kun tarkistat teoksen **saatavuuden**, näet missä kirjastoissa teos on ja mikä on sen luokka eli hyllypaikka
- ☀ klikkaamalla löytyneen teoksen nimeä saat auki luettelokortin, josta näet mm. teoksen asiasanat

Makupalat

<http://www.makupalat.fi/>

-
- ✦ Makupalat.fi on Suomen laajin ja suosituin aihehakemisto, joka sisältää yli 35 000 linkkiä eri aihealueista
 - ✦ Makupalat.fi on kuulunut jo useamman vuoden ajan Suomen arvostetuimpien verkkopalveluiden joukkoon
 - ✦ Katso löytyykö Makupaloista tietoa Turkista tai jostain itseäsi kiinnostavasta aiheesta?

Linkkikirjasto

<http://www.kirjastot.fi/linkkikirjasto>

-
- ✦ Linkkikirjasto on kirjastojen yhdessä tuottama valikoidun verkkoaineiston hakupalvelu
 - ✦ Linkkikirjastoon pyritään valitsemaan laadukasta, luotettavaa ja hyvää julkaisemistapaa noudattavaa aineistoa
 - ✦ Linkkikirjastosta voi hakea asiasanoilla ja luokilla kuten Porssestakin

Tiedon lähde

<http://city.porvoo.fi/tiedonlahde/>

-
- ✦ Tiedonhaun apuväline
 - ✦ Antaa neuvoja myös tutkielman tekemiseen, aiheen rajaukseen ja määrittelyyn yms.
 - ✦ Tiedonlähde mainostaa olevansa suunnattu yläasteikäisille, mutta se on hyvin monipuolinen ja kattava.

Lehdet ja artikkelit tiedonlähteenä

Monninkylän kirjastoon tulevat mm. seuraavat lähinnä tietosisältöiset lehdet

✧ Helsingin Sanomat	✧ Metsästys ja kalastus
✧ Uusimaa	✧ Rondo
✧ Enter & Mikro PC	✧ Rumba
✧ Historia	✧ Suomen kuvalehti
✧ Kameralehti	✧ Suomen luonto
✧ Kodin kuvalehti	✧ Taito
✧ Koti	✧ Tekniikan maailma
✧ Kotilääkäri	✧ Tieteen kuvalehti
✧ Kotipuutarha	✧ Tähtivaeltaja
✧ Kuluttaja	
✧ Lukufiilis	
✧ Matkaopas	

Myös lehdistä on mahdollista hakea artikkeleita **asiasanojen** mukaan.

Kirjastolla on käytössään kaksi artikkelitietokantaa: ARTO ja ALEKSI. Haut tekee kirjastonhoitaja.

Jos haluat hakea itse, ALEKSI –tietokanta voidaan avata sinulle valmiiksi.

Lehdet ja artikkelit tiedonlähteenä - ALEKSI

-
- ✧ ALEKSI sisältää viitetietoja 290 aikakauslehden ja 15 sanomalehden artikkeleista ja arvosteluista.
 - ✧ Mukana ovat keskeisimmät kotimaiset aikakauslehdet yleislehdistä eri tieteenalojen pääjulkaisuihin – Annasta Kielikelloon, Suomen kuvalehdestä Synteesiin.
 - ✧ Artikkeliviitteiden kokonaismäärä on nyt noin 450 000, ja se karttuu vuosittain noin 30 000 viitteellä.
 - ✧ Aikakauslehtiartikkelien viitteitä löytyy vuodesta 1982 ja sanomalehtien vuodesta 1996 lähtien

HAKUKONEET

(dogpile.com, google.fi, suomi24.fi jne...)

Joitakin vinkkejä hakukoneiden käyttöön:

KAKSI SANAA hakukentässä välilyönnillä erotettuna (esim. Turkki ihmisoikeudet) → tuloksia, jotka sisältävät molemmat sanat, mutta sanat eivät ole välttämättä lähelläkään toisiaan eivätkä siis liity yhteen

Helpoimmin **APUA HAKEMISEEN** saa kunkin palvelun omista hakuohjeista:
→ Dogpilessä hakuohjeita löytyy sivun alaosassa olevan [Tools & Tips](#) -linkin takaa
→ Googlessa hakuohjeet löytyvät etusivulla olevan ["Tietoja Googlestä"](#) -linkin takaa

Hakukoneet eivät erottele pieniä ja ISOJA kirjaimia

FRAASIHAKU toimii yleensä niin, että etsittävä fraasi laitetaan lainausmerkkeihin esim. "Turkin ruokakulttuuri"

KATKAISUN KÄYTTÄMINEN (esim. Turk* ihmisoik*) ei yleensä ole mahdollista perinteisissä hakukoneissa, koska haku ymmärtää vain kokonaisia sanoja. **Sanojen sijamuoto siis vaikuttaa tuloksiin ja siksi kannattaa kokeilla sanoja eri sijamuodoissa.**

Miten tunnistaa luotettavan tiedonlähteen netissä?

- ✦ tiedon tuottaja/sivujen tekijä on selvitetävissä → yksityishenkilön vai yhteisön sivut?
- ✦ nettisivut ovat hiljattain päivitetyt → tiedot ovat ajan tasalla
- ✦ sivuilla pitäydytään faktoissa ja huomioidaan eri näkökulmat → objektiivisuus
- ✦ teksti on virheetöntä → huolellisuus
- ✦ tietojen lähteet on merkitty → tiedot ovat tarkistettavissa

HYÖTYLINKKEJÄ

► Tiedon hakuun

<http://www.tiedonhaunportti.fi/>

Suomalaiseen aineistoon keskittyvä tiedonhaun verkkopalvelu, jonka sisältö on valittu huomioimalla kansalaisten moninaiset tiedontarpeet. Edellyttää käyttäjän aktiivista osallistumista tiedonhakuun – hakija valitsee ja ohjailee tiedonhakua. Perustuu asiasanastoon ja aiheryhmiin hyödyntäen muiden tuottamaa verkkotietoa kirjastoammatillisin keinoin.

<http://www.tampere.fi/kirjasto/sni/haku.html>

Tietokanta lasten ja nuorten kirjallisuudesta sekä niistä tehdyistä tutkimuksista ja opinnäytteistä. Voit hakea esim. johonkin tiettyyn aihepiiriin liittyviä nuorten romaaneja.

HYÖTYLINKKEJÄ

► Verkojulkaisuja

<http://www.sanomalehdet.fi/fi/linkit/> ja <http://www.lib.helsinki.fi/suoma/>

Linkejä mm. suomalaisten sanomalehtien verkkolehtiin sekä suomalaisiin verkkolehtiin

<http://www.lib.helsinki.fi/julkaisut/kirjatietoverkkojenmaailmassa/index.html>

Visuaalisesti hieno ja sisällöltään mielenkiintoinen verkkokirja.

<http://www.finlit.fi/kalevala/suomi/kalevala1849/>

SKS:n julkaiseman 1849 Kalevalan 28. painos tekstinä netissä.

<http://www.pori.fi/kirjasto/e-kirja/7veljesta.htm>

Aleksis Kiven Seitsemän veljestä kokonaisuudessaan, digitoinut Porin kaupunginkirjasto

<http://www.mobipocket.com/freebooks>

Suomalaisia e-kirjoja ilmaiseksi ladattavissa omalle koneelle (lukeminen vaatii palvelun käyttämän ohjelman asentamisen). Mukana mm. Minna Canthin ja Juhani Ahon teoksia.

<http://www.findarticles.com/> ja <http://www.doaj.org/>

Artikkeleita vapaasti haettavissa ja luettavissa netissä, englanniksi.

HYÖTYLINKKEJÄ

► Sanakirjoja

<http://www.ilmainensanakirja.fi/>

Suomalainen ilmainen sanakirja netissä, useita kieliä!

<http://www.cs.tut.fi/~jkorpela/siv/>

Pienuhkö sivistyssanakirja

<http://www.tt-tori.fi/atk-sanakirja/>

Tietotekniikan sanakirja

HYÖTYLINKKEJÄ

► Tietosivustoja

<http://www.minnacanth.kuopio.fi/>

Minna Canth –sivusto

<http://www.runeberg.net/>

Runeberg-sivusto

<http://www.nettiradio.fi/1-koulu/index.htm>

Ilonet – tietoyhteiskunnan tietoja ja taitoja opettava sivusto

<http://www.metodix.com/fi/sisallys/index>

Metodix on tieteellisen ja soveltavan tutkimuksen, menetelmien ja niiden oppimisen verkkoympäristö

<http://portaali.internetix.fi/fi/index>

Internetix : verkkopalveluja, oppimateriaaleja, opiskelumahdollisuuksia